

III Jornades d'Arqueologia de les Illes Balears

(Maó, 3 i 4 d'octubre, 2008)

CONSELL INSULAR
DE MENORCA

Col·legi Oficial de Doctors
i Llicenciats en Filosofia i Lletres
i en Ciències de les Illes Balears
Secció d'Arqueologia

Col·lecció:

Llibres del Patrimoni Històric i Cultural

Coordinació:

Joana Gual Cerdó

Edita:

Consell Insular de Menorca, 2011

ISBN:

978-84-937073-8-5

Dipòsit legal:

Me 273/2011

Jornades d'Arqueologia de les Illes Balears (3a : 2008 : Maó)

l'Arqueologia a Menorca : III Jornades d'Arqueologia de les Illes Balears (Maó, 3 i 4 d'octubre, 2008) / [Coordinació Joana Gual Cerdó]. -- Menorca : Consell Insular, 2011. -- 280 p. ; 21x21 cm. -- (Llibres del Patrimoni Històric i Cultural ; 4)

ISBN 978-84-937073-8-5

I. Gual Cerdó, Joana II. Menorca. Consell Insular

1. Arqueologia -- Menorca -- Congressos
902(460.32)

III Jornades d'Arqueologia de les Illes Balears

(Maó, 3 i 4 d'octubre, 2008)

Llibres del Patrimoni Històric i Cultural

N-4

2011

CONSELL INSULAR
DE MENORCA

Col·legi Oficial de Doctors
i Llicenciats en Filosofia i Lletres
i en Ciències de les Illes Balears
Secció d'Arqueologia

SUMARI

Prehistòria..... 9	Excavaciones en la Casa 2 del yacimiento de Torre d'en Galmés, Alaior: propuestas para el hábitat talayótico 119
BLOC I	Dra. Amalia Pérez-Juez, Boston University amaliapj@bu.edu
Son Torrella: Assentament ritual calcolític 11	Resultats preliminars de les excavacions al talaïot est de Cornia Nou (Maó) 131
Jaume Deyà Miró, Josep Ensenyat Alcover	Lluís Plantalamor Massanet, Joaquim Pons Machado, Antoni Ferrer Rotger
Concepcions espacials a l'edat del bronze.	Colonitzacions, època romana i musulmana 139
Els navetiformes: entre l'espai públic i el privat 22	BOLC II
David Javaloyas Molina, Joan Fornés Bisquerra, Bartomeu Salvà, Simonet, Llorenç Oliver Servera, Gabriel Servera Vives	Darreres intervencions a la cala de Binissafúller (Menorca)..... 141
Resultats preliminars de la intervenció a la naveta de s'Hopitalet Vell (Manacor, Mallorca) 35	Xavier Aguelo, Antoni Palomo, Octavi Pons, Carles de Juan
Damià Ramis, Magdalena Salas	Primera aproximació al material arqueològic ceràmic trobat a Cala en Busquets (Ciutadella-Menorca)..... 149
Privatització i diversificació de l'espai domèstic en la societat balear de l'edat del ferro..... 43	Mateu Riera Rullan, Albert Martín Menéndez, Joan Santaolària Sarabia, Manuel Izaguirre Lacoste, Aurora Higuera-Milena Castellano, Núria Martínez Rengel, José Manuel Higuera-Milena Castellano, Icíar Alonso Díaz de Alda, Susana Ruiz Aguilar, Antonia Martínez Ortega
Jordi Hernández-Gasch	El barrio púnico del Puig de Vila. Nuevos datos de la excavación arqueológica en la calle Ponent nº3 163
Coccions de ceràmica obertes en superfície a la prehistòria mallorquina: anàlisi de les ceràmiques procedents del àmbit funerari I del Turriforme Escalonat de Son Ferrer 63	Glenda Graziani Echávarri, Juan José Marí Casanova
Jaume García Rosselló, Manuel Calvo Trías, Daniel Albero Santacreu, (Del Grup de Recerca Arqueobalea de l'Universitat de les Illes Balears)	La torre III del Puig de sa Morisca. Avance de las campañas de excavación 2005-2007 175
Identificació i caracterització d'argiles: una proposta per a l'estudi d'engalbes dins la producció ceràmica..... 75	Emili Garcia Amengual, Victor Guerrero Ayuso, Manuel Calvo Trías, Jaume Garcia Rosselló, Pilar Garcias Maas1
Daniel Albero Santacreu, Jaume Garcia Rosselló	Intervencions, urbanes i d'època moderna 189
Del Grup de Recerca Arqueobalea de l'Universitat de les Illes Balears	BOLC III
Una estructura de combustió en el cercle II de Torre d'en Galmés (Alaior-Menorca) 91	Descripció dels resultats de la intervenció arqueològica a l'absis de la Catedral de Menorca (Ciutadella, juny de 2006) ... 191
Carmen Lara Astiz	Maria José Rivas Antequera, Sebastià Munar Lladrés, Margarita Orfila Pons
El jaciment de Torre d'en Galmés (Alaior, Menorca). Les intervencions d'Amics del Museu de Menorca: Edifici 1 97	La Capilla "Real" de San Agapito (s. XVII-XVIII). Hallazgos arqueológicos en el nº1 de la calle Joan Roman (Dalt Vila) 205
G. Juan Benejam,, J. Pons Machado	Juan José Marí Casanova, Glenda Graziani Echávarri
El jaciment de Torre d'en Galmés (Alaior, Menorca). Les intervencions d'Amics del Museu de Menorca: Cercle 7..... 109	
A Ferrer Rotger, G. Lara Astiz, C., J. Pons Machado	

Restauració, adequació, divulgació i gestió	219	El tractament del patrimoni històric en els plans territorials insulars de les illes Balears. Un anàlisi comparativa	241
BLOC IV		J. Simón Gornés Hachero (Arqueòleg. Servei de Patrimoni Històric del Consell Insular de Menorca. simon_gornes@yahoo.es)	
L'aixecament d'una pila baptismal del jaciment de l'antiguitat tardana de Son Peretó (Manacor, Mallorca).....	221	La gestió del patrimoni arqueològic a Menorca: L'emple de Torren d'en Galmés	253
Margalida Munar Grimalt, Bernat Burgaya Martínez (Tècnics restauradors), Mateu Riera Rullan (Arqueòleg, director tècnic), Sílvia Alcaide González (Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC), investigadora en formació) Magdalena Salas Burguera (Directora del Museu d'Història de Manacor i coordinació del projecte), Miguel Ángel Cau Ontiveros (Research Professor, Institució Catalana de Recerca i Estudis Avançats ICREA/Equip de Recerca Arqueomètrica de la Universitat de Barcelona (ERAAUB), director científic)		M. Cristina Rita	
Restauració, adequació i museïtzació del jaciment arqueològic del Pla de ses Figueres (Illa de Cabrera).....	231	El món talaiòtic en còmic. Una proposta didàctica del Museu Arqueològic de Son Fornés	263
Mateu Riera Rullan, Margalida Munar Grimalt Elena Juncosa Vecchierini, Lavínia Mayer Rodà, Maria Magdalena Riera Frau		Ferré Alemany, Marc, Forés Gómez, Albert	
		Deu anys de vigència de la Llei de Patrimoni històric de les Illes Balears. Algunes Propostes de Modificació.	269
		Joana M. Gual (Servei de Patrimoni Històric del Consell Insular de Menorca)	

PRIMERA APROXIMACIÓ AL MATERIAL ARQUEOLÒGIC CERÀMIC TROBAT A CALA EN BUSQUETS (CIUTADELLA-MENORCA)

Mateu Riera Rullan
Albert Martín Menéndez
Joan Santaolària Sarabia
Manuel Izaguirre Lacoste
Aurora Higuera-Milena Castellano

Núria Martínez Rengel
José Manuel Higuera-Milena Castellano
Icía Alonso Díaz de Alda
Susana Ruiz Aguilar
Antonia Martínez Ortega

Durant l'octubre de 2006 es varen dur a terme uns treballs de prospecció arqueològica d'urgència a la zona afectada per les obres de construcció d'un dic de protecció a Cala en Busquets, promogut per l'empresa Ports de les Illes Balears, dependent de la Conselleria de Medi Ambient del Govern de les Illes Balears. L'àrea afectada havia de ser d'uns 15 per 30 m (figura 1).

Cala en Busquets és una caleta oberta pel costat N de la cala port de Ciutadella, formada per l'acció de dues rieres. La zona a prospectar es trobava a una de les cantonades de la bocana, a una fondària d'entre 2 i 7 m.

Els treballs realitzats constaren d'una prospecció superficial de tota la zona afectada amb la retirada de tot el material arqueològic identificat. A continuació es varen realitzar sondeigs amb testimonis de penetració d'1,75 m, sobretot per saber a quina fondària apareixia la roca. Finalment es varen realitzar 16 sondeigs de 3x3 m de costat i fins a un màxim de 2 m de fondària. En alguns casos, a causa de les importants troballes efectuades, es va ampliar 1 m la cala.

Figura 1. Zona de la intervenció

Cal fer notar que tots els sondeigs realitzats varen donar força material arqueològic. Una de les cales més interessants va ser la E-6, on es va documentar un conjunt de 4 àmfores globulars de la mateixa tipologia (Dress. 20) i probablement *in situ* des del seu enfonsament, ja que es trobaren alineades, juntes i a una cota similar (figura 2). Així mateix, també es varen recuperar entre les àmfores restes vegetals d'estiba (sarment) de procedència al·lòctona. El que no es va poder comprovar fou l'existència sota seu de restes corresponents a l'embarcació que les transportà.

La riquesa arqueològica del fons de Cala en Busquets és molt destacable. A la zona intervinguda es varen poder recuperar uns 2.150 elements arqueològics, entre els quals es poden comptar 35 perfils complets, 118 vores, 100 bases, 74 anses, 1.627 in-formes i 196 d'altres.

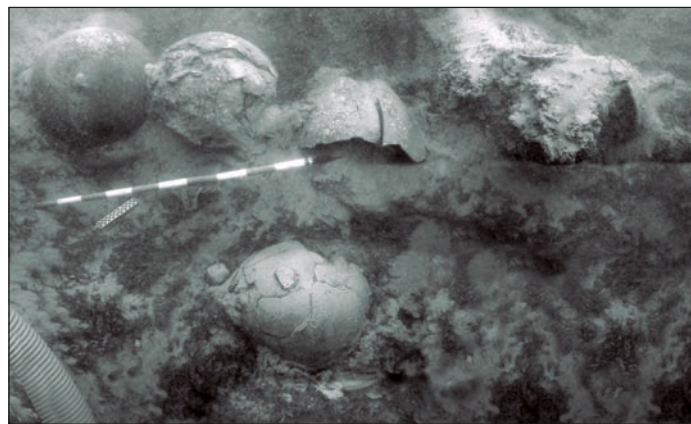

Figura 2. Concentració d'àmfores Dress. 20

A part d'un vaixell carregat amb àmfores sud-hispàniques Dress. 20, també pareix que per la contrada n'hi hauria d'haver

algun altre de més antic dels segles III o II aC. Aquesta argumentació es deu al gran nombre d'exemplars d'àmfores grecoitàliques trobades, amb alguns exemplars força complets. També són nombrosos els exemplars d'àmfores PE-15 evolucionades.

Fent una primera aproximació preliminar a tot el conjunt del material arqueològic recuperat, crida l'atenció l'enorme desproporció de quantitats de peces respecte a les distintes èpoques. Així, la majoria del material trobat correspon a l'època protohistòrica i antiga, i és molt minoritari el material de les èpoques medieval (islàmica i cristiana), moderna i contemporània. També cal remarcar que no s'ha trobat cap element de fabricació indígena de tradició talaiòtica.

Així, el material més antic que s'ha pogut documentar és una àmfora de procedència ebusitana PE-13 (làmina 1: ref. 282), que dataria de la segona meitat del V aC. De procedència ebusitana també és un NMI de cinc PE-15 evolucionades que dataria de cap al final del segle III aC (làmina 1: ref. 70.1 i 232)¹. Ja del segle II aC hi hauria dues PE-17 (làmina 1: ref. 154).

Altres àmfores que van arribar abans del canvi d'era al fons del port de Ciutadella són el gran conjunt de peces grecoitàliques, entre les quals es poden comptabilitzar un mínim de 24 individus (làmina 1: ref. 18&, 72, 258, 285). Aquestes haurien de datar del final del segle III aC o ja del II aC, tot i que pareixen més concretament exemplars que solen datar d'entre el 175 i el 150 aC. Ja dels segles II-I aC hi hauria set individus corresponents a les distintes variants de Dress. 1 itàliques (làmina 1: ref. 165, 173), i una Mañá C2C de producció nord-africana (làmina 1: ref. 267).

Alguns exemplars del que pareix ceràmica ibèrica (làmina 2: ref. 128), una cassola de llavi motllurat de cuina aparentment ebusitana (làmina 2: ref. 225), quatre morters de comuna itàlica? (làmina 2: ref. 154-2, 194) i tres tapadores de cuina itàlica (làmina 2: ref. 40 i 51,) també haurien arribat amb anterioritat al segle I dC.

Respecte a peces de vaixel·la fina que puguin datar amb seguretat d'abans de l'era cristiana, en tenim molts pocs exemplars. Aquests corresponen a peces de vernís negre i a un màxim de tres individus (làmina 2: ref. 69, 218-6, 267-1). Més de cap al canvi d'era o de poc temps després, hi ha 8 peces de terra sigil·lada clàssica (làmina 2: ref. 82, 105, 182, 218, 218-8, 228 itàliques i ref. 32.1, 123 sud-gàl·liques), nou parets fines (làmina 2: ref. 178.2, 203) i dues llumetes (làmina 2: ref. 169.1, 189).

Figura 3. Terra sigil·lada itàlica Conspectus 37.2 (ref. 228).

D'època Imperial serien dos exemplars d'àmfora ebusitana PE-25 (làmina 2: 44 i 144), una Dress. 2-4 itàlica (làmina 2: ref. 22.1), dues Dress. 2-4 laietanes² (làmina 2: 128), dues Haltern 70³ (làmina 2: 183 i 190), una Beltran 2, cinc Dress. 7/11 (làmina 2: ref. 8, 227), vint-i-dues Dress. 20 (làmina 2: 180 i 205 i 257-1, 253; làmina 3: 239), una Dress. 20 petita (làmina 3: ref. 244) i una Dress. 23 (làmina 3: ref. 6), totes sud-hispàniques. També d'època Imperial hi ha cinc individus de Gal·la 4 i un de Gal·la 5 de procedència dubtosa (làmina 3: ref. 23, 24, 45), un exemplar de M 254 suposadament tripolità (làmina 3: ref. 18.1) i un NMI de dues àmfores del tipus africana I (làmina 3: ref. 12 i 86 i 143-1).

També dels cinc primers segles de la nostra era són diverses produccions de ceràmica de cuina africana entre les quals hi ha les següents cassoles: una Lamb. 10A (làmina 4: ref. 103), una Ostia III, 267 (làmina 4: ref. 162 i 187-2 i 187-4 i 192 i 218-4), dues Ostia III, 321 (làmina 4: ref. 156, 258-2), una Hayes 181 (làmina 4: ref. 178-1), una Hayes 184 (làmina 4: ref. 144-1) i una Hayes 199 (làmina 4: ref. 108); dos gerrets de les formes Hayes 131 o 200 (làmina 4: ref. 167 i 218), i nou tapadores o plats/tapadora (làmina 4: ref. 93, 106, 219, 250), entre les quals es poden

¹També podrien ser PE-15 una PE 14/15 i una PE-16 dubtosa.

²De producció laietana també sembla haver-hi una Pascual 1?

³Alguna d'aquestes tal vegada pugui ser una mica anterior.

identificar una possible Ostia I, 120 (l'àm. 4: ref. 251) i dues Ostia III, 332 (l'àm. 4: ref. 186, 251).

Les quantitats de materials corresponents al temps de l'antiguitat tardana, és a dir del 455 fins al 902 dC, es redueixen molt considerablement. D'aquests segles serien una possible àmfora tardana de la costa catalana, aparentment del tipus àmfora regional 1 de Mataró? (l'àm. 3: ref. 14), una àmfora bètica que sembla del tipus tardà B? (l'àm. 3: ref. 252), tres àmfores africanes corresponents a les formes Keay 61 (l'àm. 3: ref. 231), Keay 62 (l'àm. 3: ref. 98.2) i del tipus globular? (l'àm. 3: ref. 43), dues LRA1 (l'àm. 3: ref. 121 i 151) i almenys una LRA3 (l'àm. 3: ref. 93, 120) de la Mediterrània oriental. També ho serien una cassola de la Mediterrània occidental de la forma Cb/Dau/1 = Reynolds 5.2 (l'àm. 4: ref. 62.1), una Fulford 12 del nord d'Àfrica (l'àm. 4: ref. 218-6) i quatre olles (l'àm. 4: ref. 217, 218-6, 242) i dues paelles (l'àm. 4: ref. 212, 218-6) de la Mediterrània oriental.

D'entre els materials de ceràmica comuna que han de datar de l'època antiga en destaquen els productes arribats del nord d'Àfrica, com puguin ser els tubs (l'àm. 4: 17/17C, 224), les geres, gerretes o gerrets (l'àm. 4: ref. SN, 62-2, 83, 89, 196, 208 i 210, 187-1, 218-6, 241 i l'àm. 5: ref. 249, 221, 146, 148), però també n'hi ha de provinents d'altres indrets (l'àm. 5: ref. 64?, 132,

187-3, 70-4 i 70-5, 50, 236, 249, 272, 295). D'entre les tapadores n'hi ha algunes de clarament associades a les àmfores Dress. 20 (l'àm. 5: ref. 154-2, 239-1, 249, 289).

Tal com avançàvem són testimonials les troballes ceràmiques d'època medieval, moderna i contemporània. Per exemple, del temps de la dominació islàmica de Menorca (902/3 a 1287), només s'han pogut documentar una gerreta amb decoració esgrafiada (l'àm. 5, ref. 120), sis informes de ceràmica de cuina, una cassola amb vidriat melat (l'àm. 5, ref. 39), una llumeta (l'àm. 5, ref. 56A), una ancolla amb vidriat verd (l'àm. 5, ref. 132) i un fons i tres informes de ceràmica indeterminada. D'aquest material crida l'atenció que totes les formes menys la llumeta semblen datar del segle XIII dC. La resta de peces presentades en la part baixa de la làmina 5 semblen totes elles d'època moderna o contemporània menys la 130, que és un fons d'un plat de ceràmica valenciana amb vidriat blanc i decoració en blau que data del segle XV, i l'olla 273, que sembla una producció de grisa medieval.

A tall de conclusió molt succinta cal esmentar que tot apunta que els materials registrats a cala en Busquets semblen tenir dos tipus de procedències principals, un de provinent de l'ús de la zona com a ancoratge i l'altre relacionat com a mínim amb un o, més probablement, dos derelictes d'època antiga.

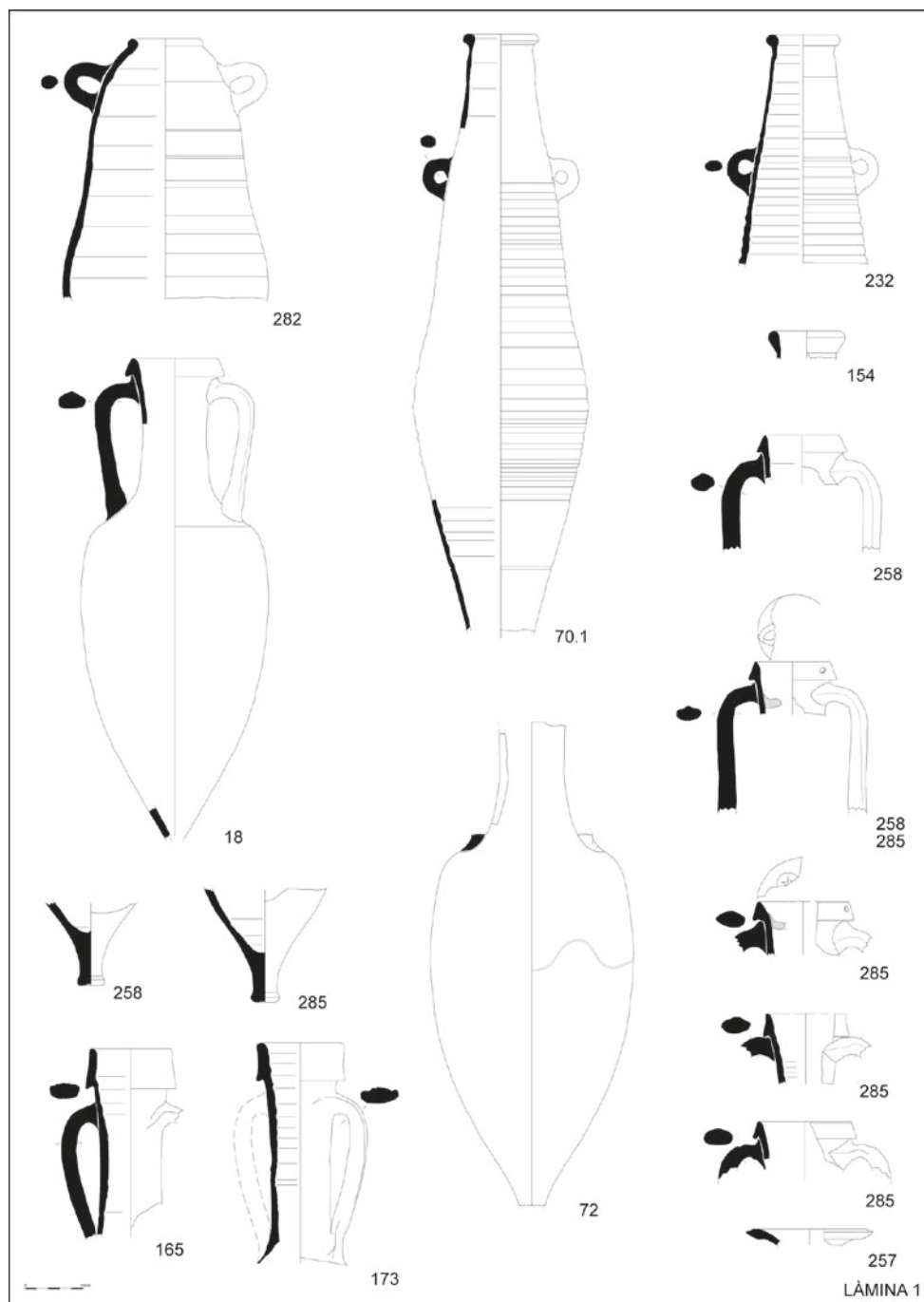
VO = Vores
FO = Fons
AN = Anses
INF= Informes
ALT= Altres
PC = Perfils complets

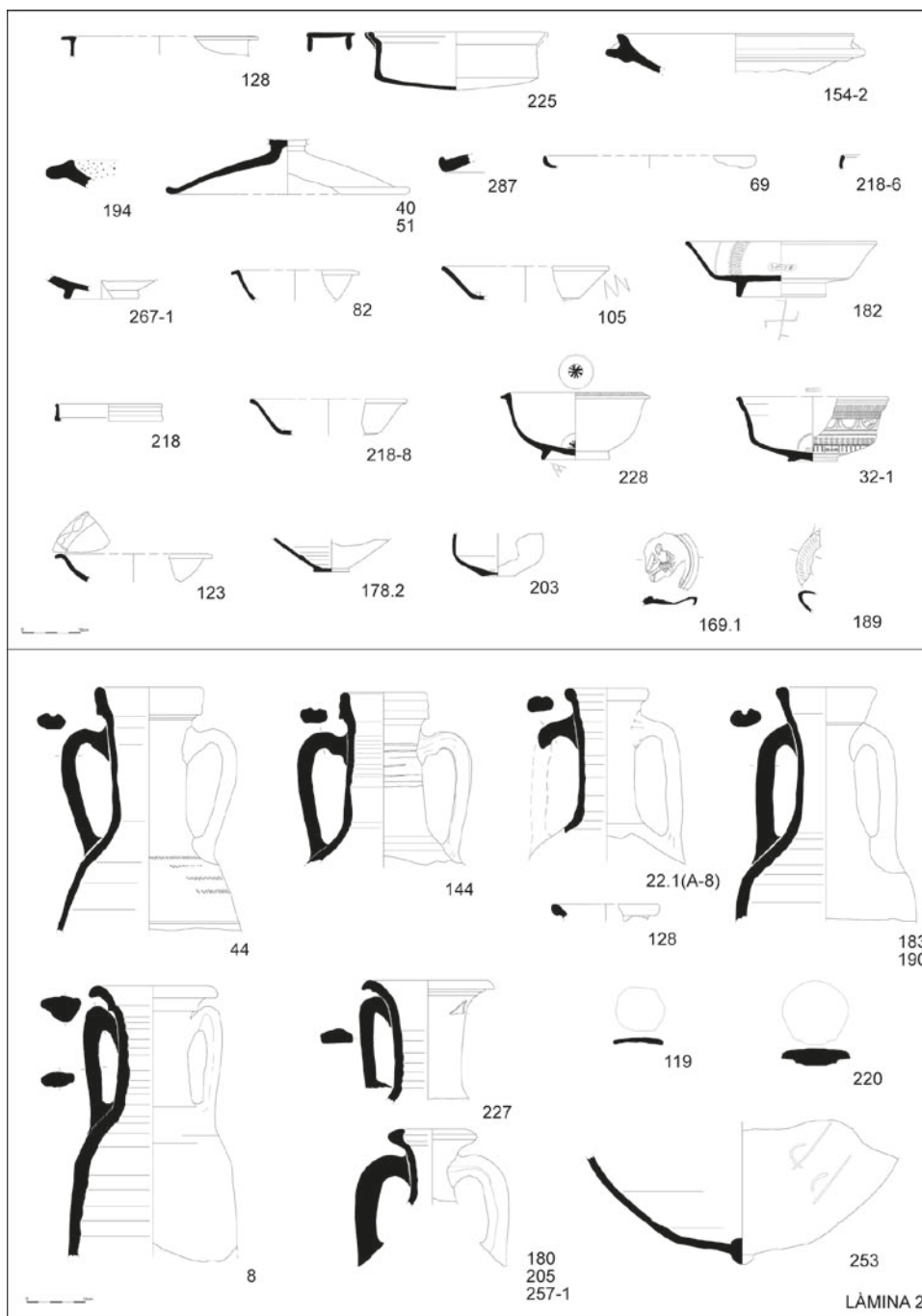
CLASSE	TIPUS	FORMA	VO	FO	AN	INF	ALT	PC	OBSERVACIONS
MATERIAL ANTIC									
Ceràmica Ibèrica?	Kalathos		2						Ref. 128, 181
Comuna			5	10	2	30	5		Ref. 43, 50, 64?, 70-4, 70-5, 132, 178, 187-3
Comuna	Tapadora	D'àmfora	4					1	Ref. 154-2, 239-1, 249, 274-2, 289
Comuna	Morter		1						Ref. 181
Comuna	Olla? Gerra?						1		Ref. 112
Comuna	Gerreta						1		Ref. 236
Comuna	Gerret						1		Ref. 249
Comuna	Urna							1	Ref. 295
Comuna Itàlica?	Morter	Emporiae 36,2?	3						Ref. 108, 124, 154-2
Comuna Itàlica?	Morter	Forma 1 Dramont D 1?	1						Ref. 194
Comuna Itàlica?	Morter			1					Ref. 154
Comuna Africana			1	4			1		Ref. 146, 148, 218-6
Comuna Africana?						1	1		Ref. 196
Comuna Africana?	Gerra	B. 50	1		1	6			Ref. 208 i 210
Comuna Africana	Gerreta							1	Ref. 62-2
Comuna Africana	Gerreta/gerret		1	1			2		Ref. 89, 113, 187-1, 221, 241, 249
Comuna Africana	Gerret								83, S.N.
Comuna Africana	Tub		2						Ref. 17C, 224
Comuna Reduïda				1		2			Grisa ebusitana o de la costa catalana?
Comuna antiga?			1						Ref. 258-3
Cuina?	Cassola?		1						Ref. 154-1
Cuina abusitana?	Cassola							1	Ref. 225. Púnica
Cuina itàlica				1					
Cuina itàlica	Tapadora							1	Ref. 40 i 51
Cuina itàlica	Plat/Tapadora		2						Ref. 178, 287
Cuina Romana			2			1			Ref. 50. Podria ser itàlica? Ref. 101
Cuina Africana				2		10			
Cuina Africana	Lamb.	10 A						1	Ref. 103
Cuina Africana	Cassola			2					Ref. 144-1, 266
Cuina Africana	Ostia	I, 120?		1					Ref. 251
Cuina Africana	Ostia	III, 332	1					1	Ref. 186, 251
Cuina Africana	Ostia	III, 267						1	Ref. 162 i 187-2 i 187-4 i 192 i 218-4
Cuina Africana	Ostia	III, 321	2						Ref. 156, 258-2
Cuina Africana	Plat/Tapadora		6			1			Ref. 93, 94, 106, 219, 250
Cuina Africana	Hayes	181	1						Ref. 178-1. Lamb. 9A
Cuina Africana	Hayes	184						1	Ref. 144-1. Raqqada 1973, LIII D 1
Cuina Africana	Hayes	199	1	1					Ref. 108

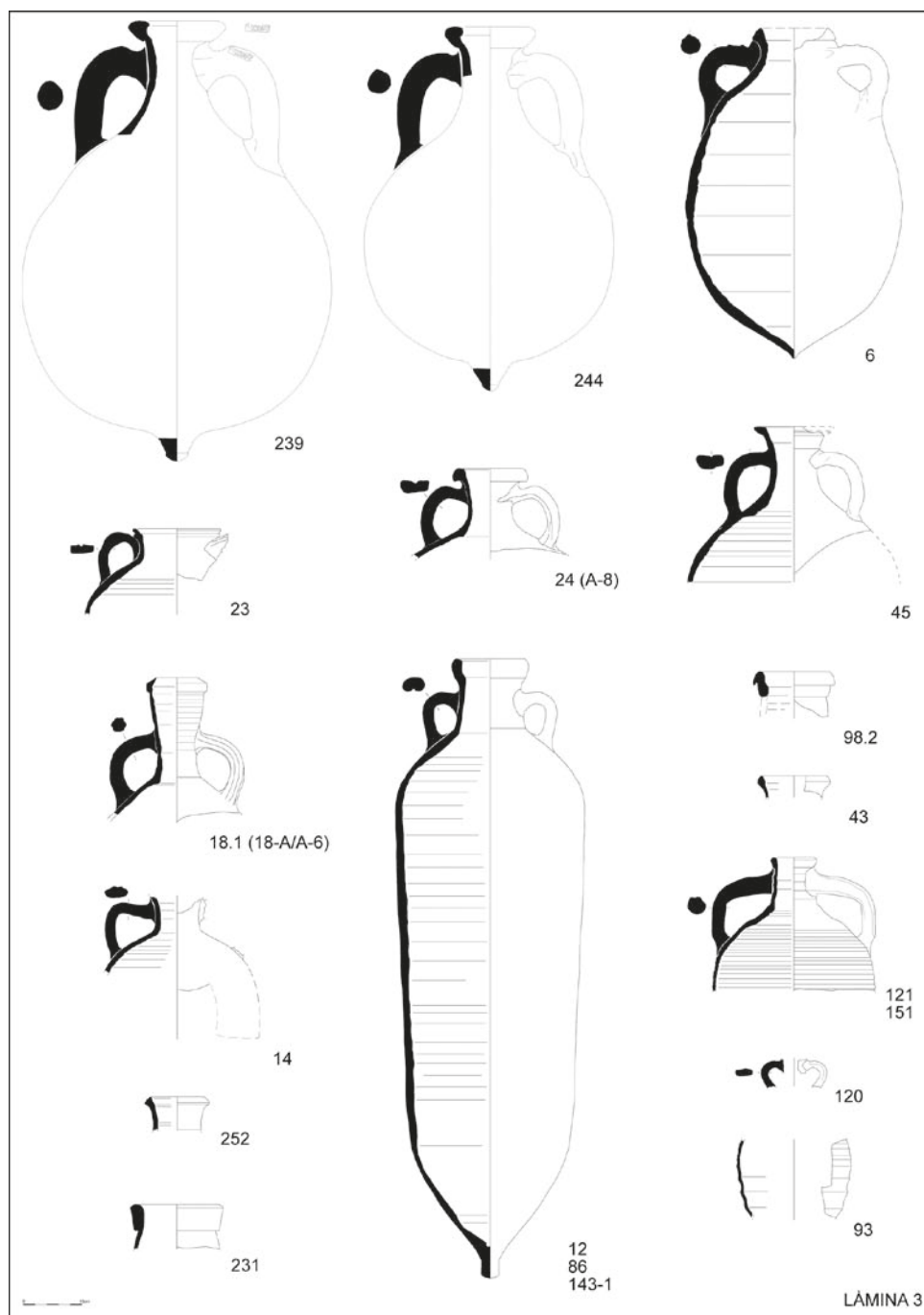
Cuina Africana	Hayes	131 o 200	1					Ref. 218
Cuina Africana	Hayes	200					1	Ref. 167
Cuina Africana?			1					Ref. 218-6
Cuina Tardana	Cassola	Cb/Dau/1					1	Ref. 62-1 Reynolds 5.2
Cuina Tardana	Falsa? Fulford	8	1					Ref. 218-6
Cuina Tardana	Oriental		2		1	8		
Cuina Tardana	Oriental	Olla	3		1	6	1	Ref. 217, 218-6, 242
Cuina Tardana	Oriental	Paella					2	Ref. 212, 218-6
Vernís Negre			1	1		1		Ref. 218-6, 267-1
Vernís Negre	Campaniense	A?		1				
Vernís Negre	Campaniense	B?	1					Ref. 69
TS Itàlica	Conspectus	37.5	1					Ref. 82
TS Itàlica	Conspectus	23.2	1					Ref. 218
TS Itàlica	Conspectus	3	1					Ref. 218-8
TS Itàlica	Conspectus	3.2	1					Reg. 105. Amb grafit
TS Itàlica	Conspectus	3.2					1	Ref. 182. Amb estampilla i grafit
TS Itàlica	Conspectus	37.2					1	Ref. 228. Amb estampilla i grafit
TS Sud-Gàl·lica	Dragendorff	29					1	Ref. 32-1. Decorada i amb estampilla
TS Sud-Gàl·lica	Dragendorff	36	1					Ref. 123. Amb decoració a barbotina
Parets Fines?			1					Ref. 80. O comuna?
Parets Fines			3		9			Ref. 178-2, 203
Llumeta							1	Ref. 169-1 Amb gladiador
Llumeta							1	Ref. 189
Àmfora			4	2	13	219	8	Ref. 77, 157.1, 236-1, 260
Àmfora	Discoide						2	Ref. 119, 220
Àmfora Ebusitana			5	7	444	4		Ref. 17B, 49, 65, 214, 218-3, 232
Àmfora Ebusitana	PE	13					1	Ref. 282
Àmfora Ebusitana	PE	13/15	1					
Àmfora Ebusitana	PE	14/15	1					Ref. 154-2
Àmfora Ebusitana	PE	15	2			2	1	Ref. 70.1, 154-2, 232, 286
Àmfora Ebusitana	PE	16?	1					Ref. 124
Àmfora Ebusitana	PE	17	2					Ref. 154
Àmfora Ebusitana	PE	24/25		1				Ref. 18.2
Àmfora Ebusitana	PE	25		1			2	Ref. 44, 144
Àmfora Ebusitana	PE	25?			1			
Àmfora Massaliota?						2		
Àmfora Itàlica			2	1	6	92	1	Ref. 209, 255
Àmfora Itàlica	Greco-Itàlica		11	14	19	181	11	Ref. 72, 73, 88, 128, 245, 257, 258, 285, 287
Àmfora Itàlica	Grecoitàlica	MGS-6					2	Ref. 18, 48. Possible siciliana
Àmfora Itàlica	Grecoitàlica?		1	1				Ref. 128, 202/204
Àmfora Itàlica	Dressel	1	1					Ref. 128. Sembla 1B
Àmfora Itàlica	Dressel	1A?	2				1	Ref. 18.3, 108
Àmfora Itàlica	Dressel	1C	1				3	Ref. 154-2, 164, 165, 173
Àmfora Itàlica	Dressel	2-4					1	Ref. 22.1
Àmfora Laietana				1		11		
Àmfora Laietana?				1				
Àmfora Laietana	Pascual	1?			1			Ref. 154-2
Àmfora Laietana	Dressel	2-4	2	1				Ref. 128, 154

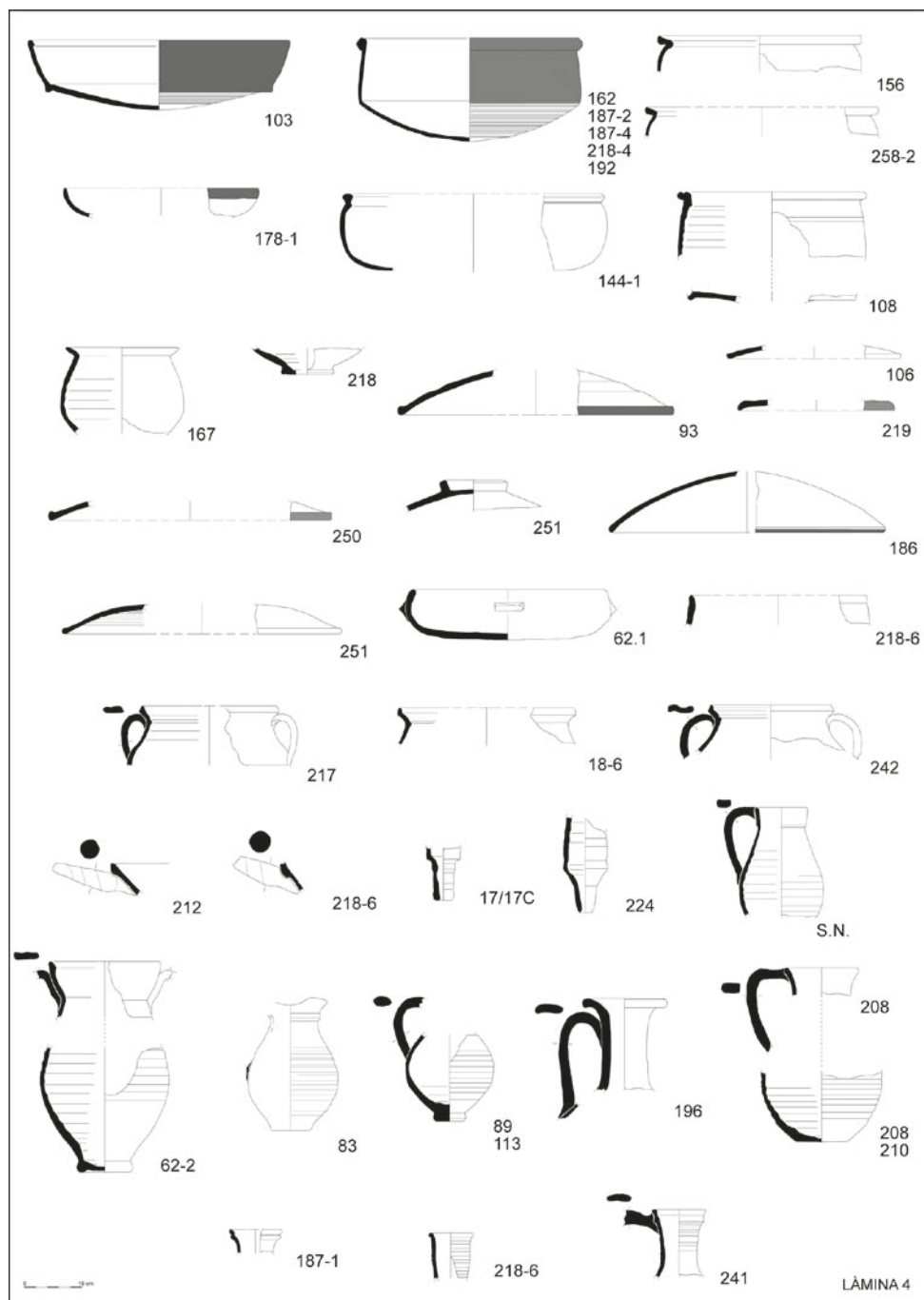
Àmfora Tardana	Costa Catalana								Ref. 14. Àmfora Regional 1 de Mataró.
Àmfora Sud-Hispànica			2	1	123				Ref. 116, 136
Àmfora Sud-Hispànica	Haltern	70	1	2	2	1			Ref. 128, 183 i 190
Àmfora sud-hispànica	Haltern	70?				1			Ref. 248
Àmfora Sud-Hispànica	Beltran	2				1			Ref. 85
Àmfora Sud-Hispànica	Dressel	7/11	3			2			Ref. 8, 107 i 119, 227
Àmfora Sud-Hispànica	Dressel	20	2	1	1	2	4	2	Ref. 107, 180, 205, 229, 239, 253, 257-1, 269, 274, 1012
Àmfora Sud-Hispànica	Dressel	20 petita						1	Ref. 244
Àmfora Sud-Hispànica	Dressel	23						1	Ref. 6
Àmf. Sud-Hispànica?	Dressel	2/4???	2	1	2	12			Ref. 169 Semblen tots de la mateixa peça.
Àmf. Sud-Hispànica?				1					Ref. 290
Àmfora Bètica	Tardío	B?	1						Ref. 252
Àmfora Sud-Gàl.lica	G	4?	1	1			6		Ref. 23, 24, 87, 96, 152.2, 166, 293
Àmfora Sud-Gàl.lica	G	5					1		Ref. 45
Àmfora Africana				5	1	69	4		Ref. 2, 52, 25, 78
Àmfora Africana	Mañá	C2C	1						Ref. 257
Àmfora Africana	Agora	M 254						1	Ref. 18.1
Àmfora Africana	Africana	I		1		2	1		Ref. 12 i 86 i 143-1
Àmfora Africana	Keay	61	1						Ref. 231
Àmfora Africana	Keay	62	1						Ref. 98-2
Àmfora Africana	Globular?		1						Ref. 43. Bizantina?
Àmfora Oriental					1	1			Ref. 171
Àmfora Oriental?				1		30			Ref. 139
Àmfora Oriental	LRA	1			1	5	2		Ref. 121 i 151, 158
Àmfora Oriental	LRA	1?					1		
Àmfora Oriental	LRA	3			1	4			Ref. 93, 120 i 137
Vidre	Botelleta						1		Ref. 29 i 153
Vidre			1	1					Ref. 254, 268
Tegulae							1		Ref. 92
Ceràmica Indeterminada				3	1	34	1		Ref. 212 i 218-5
Ceràmica no identificada	Bol		1				1		Ref. 272. Decoració a rodeta
Ceràmica no identificada	Cuina?		2						Ref. 274, 288
MATERIAL ISLÀMIC	TIPUS	FORMA	VO	FO	AN	INF	ALT	PC	OBSERVACIONS
Ceràmica Islàmica	3 B Gerreta								Ref. 120. Decoració esgrafiada
Ceràmica Islàmica	5/11 Cuina					6			Amb o sense vidriat
Ceràmica Islàmica	5 Cassola							1	Ref. 39. Amb vidriat melat
Ceràmica Islàmica	6 Llumeta						1		Ref. 56A
Ceràmica Islàmica	12 Ancolla		1						Ref. 132 Amb vidriat verd
Ceràmica Islàmica				1		3			
MATERIAL MEDIEVAL O MODERN	TIPUS	FORMA	VO	FO	AN	INF	ALT	PC	OBSERVACIONS
Vaixella dec. amb blau				1					Ref. 130. Producció valenciana s.XV
Vaixella dec. amb blau				1					Ref. 217

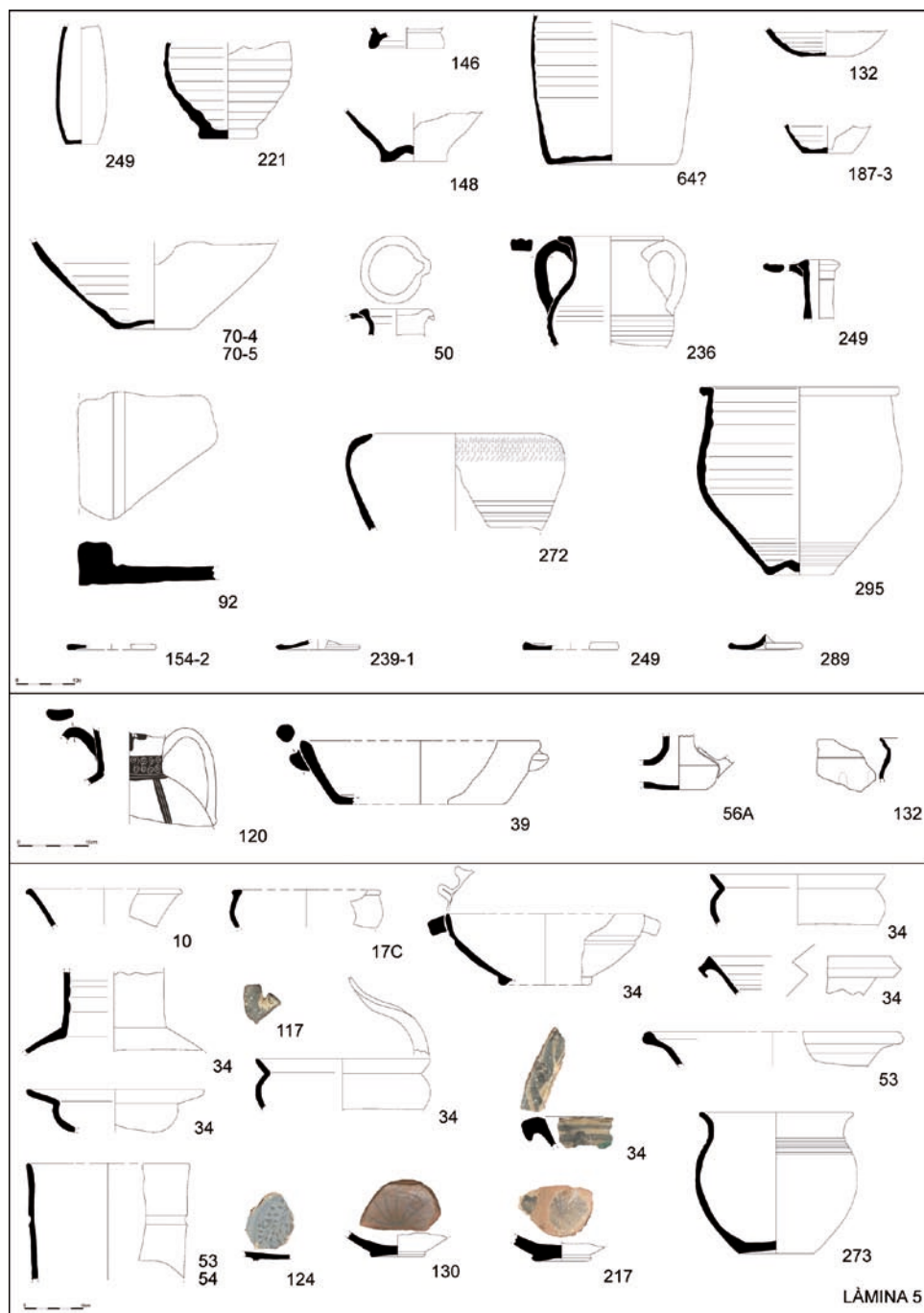
Vaixella dec. policroma	Ribell?		1						Ref. 34
Vaixella blau sobre blau				1					Ref. 124
Comuna sense vidriar			2						Ref. 53 i 54
Comuna sense vidriar	Pipa							1	Ref. 117
Comuna sense vidriar	Gerra					1			Ref. 34
Comuna amb vidriat verd			1	1					Ref. 34
Comuna amb vidriat melat			3	1		2		1	Ref. 10, 34, 53
Cuina sense vidriar						1			
Cuina sense vidriar	Cassola		1						Ref. 34
Cuina amb vidriat verd				1					
Cuina amb vidriat melat	Cassola		1						Ref. 17C
GENÈRICS	TIPUS	FORMA	VO	FO	AN	INF	ALT	PC	OBSERVACIONS
Vidre			2						Ref. 146? o 153?
Teula						12	5		
Ceràmica Indeterminada			8	15	11	294	6		Ref. 20, 89, 141, 252, 257, 266
Ceràmica indeterminada	Olla							1	Ref. 273. Sembla grisa medieval???
Cuina						1			
Ossos							64		
Ictiofauna							2		
Malacofauna Terrestre							1		
Malacofauna Marina							1		
Elements Petris	Marbre?						1		Ref. 210-1. Fust?
Elements Petris	Motllurada						1		Ref. 25
Elements Petris	D'esmolar						1		
Elements Petris							14		
Elements Metàl·lics	Ferro						2	2	
Elements Metàl·lics	Ferro	Ganivet?					1		
Elements Metàl·lics	Ferro	Clau						2	
Elements Metàl·lics	Concreció	clau?					1		
Elements Metàl·lics	Bronze						1	1	Ref. 46
Elements metàl·lics	Plom	Bala						2	
Fusta							12		

Bibliografia

- ADROHER, M. (1993). «Amphores puniques ébusitaines», *Lattara* 6, Lattes, 74-77.
- AGUAROD, C. (1992). *Cerámica romana importada de cocina en la Tarraconense*, Zaragoza.
- ASENSIO, D. (1996). «Les àmfores d'importació de la ciutadella ibèrica d'Alorda Park o les Toixoneres (Calafell, Baix Penedès, Tarragona)», *Revista d'Arqueologia de Ponent*, 6, 35-80.
- BATS, M. (1993). «Céramique commune italique», *Lattara* 6, Lattes, 357-362.
- BONIFAY, M. (2004). «Etudes sur la céramique romaine tardive d'Afrique», *BAR International Series*, 1301, Oxford.
- CARANDINI [et al.] (1981). «Atlante delle Forme ceramiche, I», *Enciclopedia dell'Arte Antica Classica e Orientale*, Roma.
- CAU ONTIVEROS, M. A. (1998). *Cerámicas tardorromanas de cocina de las Islas Baleares: estudio arqueométrico*, BAR International Series, 1182, Oxford.
- CELA, X.; REVILLA, V. (2004). «La transició del municipium d'Iluro a Acarona (Mataró). Cultura material i transformacions d'un espai urbà entre els segles V i VII dC», *Laietania. Estudis d'arqueologia i d'història*, 15, Mataró.
- ETTLINGER, E. [et al.] (1990). «Die Formen», *Conspetus formarum. Terrae Sigillatae italico modo confectae*, Bonn, 51-146.
- GUERRERO, V.M. (1999). «La Cerámica Protohistórica a Torno de Mallorca (s. VI-I a.C.)», *BAR International Series*, 770, Oxford.
- HAYES, J. W. (1972). *Late Roman Pottery*, Londres.
- HAYES, J. W. (1980). *Supplement to Late Roman Pottery*, Londres.
- KEAY, S.J. (1984). «Late roman amphorae and economic study: the catalan evidence», *BAR International Series*, 196, Oxford.
- LÓPEZ MULLOR, A. (1989). *Las cerámicas romanas de paredes finas en Cataluña*, Barcelona, 2 vol.
- LÓPEZ MULLOR, A.; FIERRO, X. (1993). «Materials per a una classificació de la ceràmica ibèrica al torn produïda a Darró (Vilanova i la Geltrú)», *Miscel·lània Penedesenca* XVI, 8-96.
- LÓPEZ MULLOR, A.; MARTÍN, A. (2008). «Las ánforas de la Tarraconense», BERNAL, D.; RIVERA, A. (ed.). *Cerámicas hispanorromanas. Un estado de la cuestión*, Cádiz, 689-724.
- MACIAS, J. M. (1999). *La ceràmica comuna tardoantiga a Tàrraco. Anàlisi tipològica i històrica (segles V-VII)*, Tarragona.
- MACIAS, J. M.; REMOLÀ, J. A. (2005). «La cultura material de Tarraco-Tarracona (Hispania Tarraconenses – Regnum Visigothorum: Cerámica común y ánforas)», GURT, J. M.; BUXEDA, J.; CAU, M. A. (ed.). *LRCW I. Late Roman Coarse Wares, Cooking Wares and Amphorae in the Mediterranean. BAR International Series 1340*, Oxford, 125-135.
- MARTÍN, G. (1983). «Terra Sigillata Clara de Pollentia», *Pollentia. Estudio de los materiales, I. Sa Portella, excavaciones 1957-1963*, Palma, 167-240.
- MIRÓ, J. (1988). «La producción de ánforas romanas en Catalunya. Un estudio sobre el comercio del vino de la Tarraconense (siglos I a.C.-I d.C.)», *BAR International Series* 473.
- PASSELAC, M.; VERNHET, A. (1993). «Céramique sigillée sud-gauloise», *Lattara* 6, Lattes, 569-580.
- PUIG, A. (2004). «Evolució de les Haltern 70», *Culip VIII i les àmfores Haltern 70*, Girona, 23.
- PY, M. (1993). «Amphores gréco-italiques», *Lattara*, 6, Lattes, 46-48.
- PY, M. (1993). «Amphores italiques», *Lattara*, 6, Lattes, 53-55.
- RAMÓN, J. (1986). *El Baix Imperi i l'època Bizantina a les illes Pitiüses*, Eivissa.
- RAMÓN, J. (1991). *Las ánforas púnicas de Ibiza*, Eivissa.
- RAMÓN, J. (1995). «Las ánforas fenicio-púnicas del Mediterráneo central y occidental», *Instrumenta*, 2, Barcelona.
- RAYNAUD, C. (1993). «Amphores de Bétique», *Lattara* 6, Lattes, 23-27.
- RAYNAUD, C. (1993). «Amphores gauloises», *Lattara* 6, Lattes, 30-33.
- RAYNAUD, C. (1993). «Amphores italiques d'époque impériale», *Lattara* 6, Lattes, 56-57.
- RAYNAUD, C. (1993). «Amphores de Lusitanie», *Lattara* 6, Lattes, 58-59.
- RAYNAUD, C. (1993). «Amphores de Méditerranée orientale», *Lattara* 6, Lattes, 69-73.
- RAYNAUD, C. (1993). «Amphores de Tarraconaise», *Lattara* 6, Lattes, 85-86.
- RAYNAUD, C. (1993). «Céramique Estampée grise et orangée dite "dérivée de sigillée paléochrétienne"», *Lattara* 6, Lattes, 410-418.
- RAYNAUD, C.; BONIFAY, M. (1993). «Amphores africaines», *Lattara* 6, Lattes, 15-22.

REMOLÀ, J. A. (2000). *Las ánforas tardo-antiguas en Tarra-co (Hispania Tarraconensis)*. Col·lecció Instrumenta; 7, Barcelona.

ROSSELLÓ BORDOY, G. (1978). *Ensayo de sistematización de la cerámica árabe en Mallorca*, Palma.

ROSSELLÓ BORDOY, G. (1991). *El nombre de las cosas en al-Andalus: una propuesta de terminología cerámica*, Palma.

SCIALLANO, M.; SIBELLA, P. (1991). *Amphores comment les identifier?*, Barcelona.

TRÉGLIA, J. CH. (2005). «Importations de céramiques communes de mer Egée et de Constantinople en Gaule Méridionale durant l'Antiquité Tardive (IVe-VIIe S.)», GURT, J. M.; BUXEDA, J.; CAU, M. A. (ed.). *LRCW I. Late Roman Coarse Wares, Cooking Wares and Amphorae in the Mediterranean. BAR International Series 1340*, Oxford, 125-135.